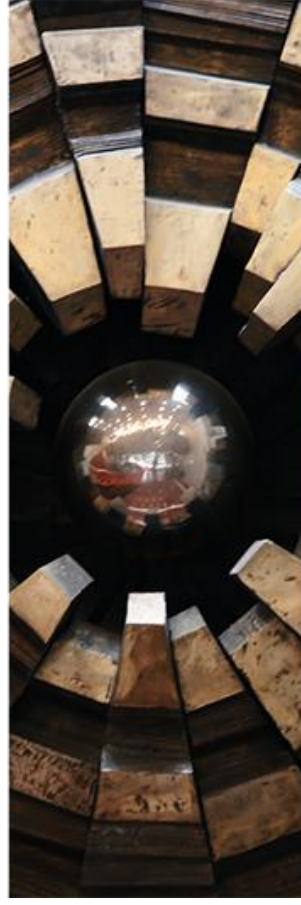

BANKA KREDİLERİ EĞİLİM ANKETİ

VERİ YÖNETİŞİMİ VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ANKETLER VE ENDEKSLER MÜDÜRLÜĞÜ

2021 4. ÇEYREK

TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI

Yönetici Özeti

Bankaların 2021 yılının son çeyreğine ilişkin değerlendirmeleri ile 2022 yılının ilk çeyreğine ilişkin beklentilerini içeren Banka Kredileri Eğilim Anketi sonuçları incelendiğinde⁽¹⁾,

2021 yılının dördüncü çeyreğinde, bankaların genel olarak işletmelere kullandırdıkları kredilere uyguladıkları standartları sıkılaştırdığı görülmektedir. Alt kırımlar incelendiğinde, uzun vadeli kredilere ve yabancı para cinsinden açılan kredilere uygulanan standartlarda sıkılaşma gözlenirken, diğer işletme kredi türlerinde gevşeme olduğu gözlenmektedir. 2022 yılının ilk çeyreği için bankaların beklentisi, yabancı para cinsinden açılan krediler ve uzun vadeli krediler hariç tüm işletme kredilerinde standartların gevşetileceği yönündedir. Bireysel krediler için standartların konut ve taşıt kredilerinde temelde aynı kaldığı, diğer bireysel kredilerde ise sıkılaştırıldığı gözlenmektedir. 2022 yılının ilk çeyreği için bankaların beklentisi, tüm bireysel kredilere uygulanan standartların temelde aynı bırakılacağı yönündedir.

Anket sonuçları kredi talebi açısından incelendiğinde, 2021 yılının dördüncü çeyreğinde tüm işletme kredi türleri için talepte artış olduğu görülmektedir. 2022 yılının ilk çeyreği için beklenti, tüm işletme kredi türlerinde talebin artmaya devam edeceği yönündedir. Bireysel kredilerden konut ve diğer bireysel kredilere yönelik talepte artış olduğu, taşıt kredilerine yönelik talepte ise önceki dönemde görülen azalışın devam ettiği gözlenmektedir. Gelecek yılın ilk çeyreği için beklentiler, tüm bireysel kredi türlerinde talebin azalacağı yönündedir.

Bankaların fon sağlama imkânlarının gelişimi incelendiğinde; 2021 yılının son çeyreğinde yurt içi ve yurt dışı fonlama koşullarının sıkılaştığı görülmektedir. 2022 yılının birinci çeyreği için beklentiler, yurt içi fonlama ve yurt dışı fonlama koşullarında sıkılaşmanın devam edeceği yönündedir.

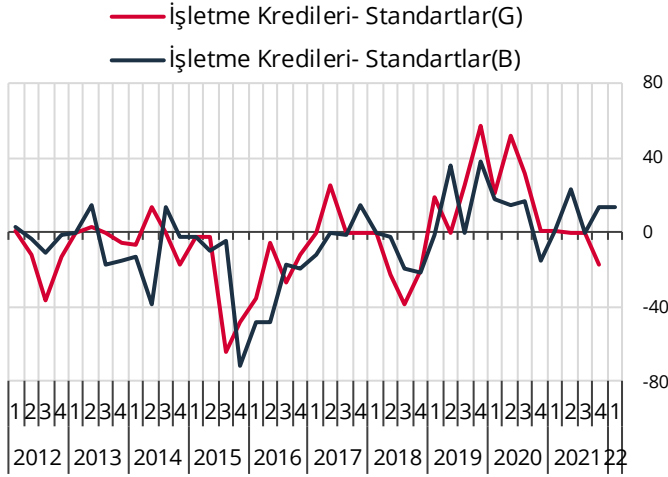
⁽¹⁾ 2021 yılının dördüncü çeyrek dönemine ilişkin Banka Kredileri Eğilim Anketi, 13 - 24 Aralık 2021 tarihleri arasında uygulanmıştır.

I. Kredilere Uygulanan Standartlar

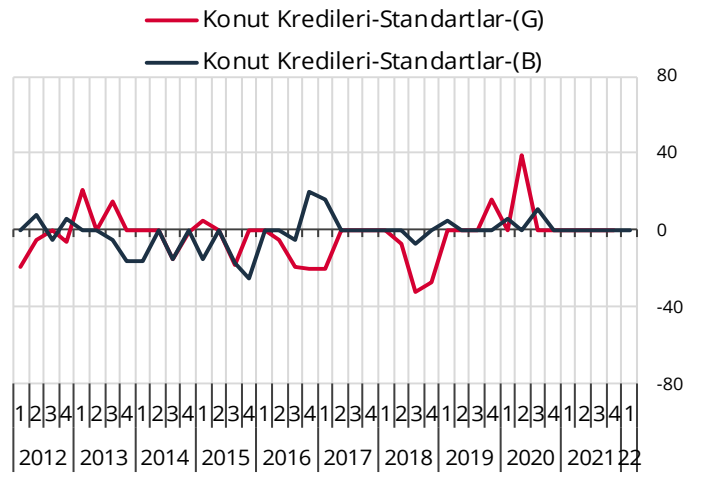
2021 yılının dördüncü çeyreğinde, bankaların genel olarak işletmelere kullandırdıkları kredilere uyguladıkları standartları sıkılaştırdığı görülmektedir. Alt kırımlar incelendiğinde, uzun vadeli kredilere ve yabancı para cinsinden açılan kredilere uygulanan standartlarda sıkılaşıma gözlenirken, diğer işletme kredi türlerinde gevşeme olduğu gözlenmektedir. Genel ekonomik faaliyetlere ilişkin beklentiler, sermaye yeterliliği ile ilgili kısıtlar ve endüstri ya da firmalara ilişkin görünüm standartları sıkılaştırıcı yönde etkileyen faktörler olurken, diğer bankaların rekabeti standartları gevşetici yönde etkileyen tek faktör olmuştur. 2022 yılının ilk çeyreği için bankaların beklentisi, yabancı para cinsinden açılan krediler ve uzun vadeli krediler hariç tüm işletme kredilerinde standartların gevşetileceği yönündedir (Grafik 1).

Konut ve taşıt kredilerine uygulanan standartların yılın son çeyreğinde temelde aynı kaldığı gözlenmektedir. Gelecek yılın ilk çeyreği için beklenti, bu iki kredi türü için standartların aynı kalmaya devam edeceği yönündedir (Grafik 2 ve Grafik 3).

Grafik 1. İşletme Kredileri için Standartlarda Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

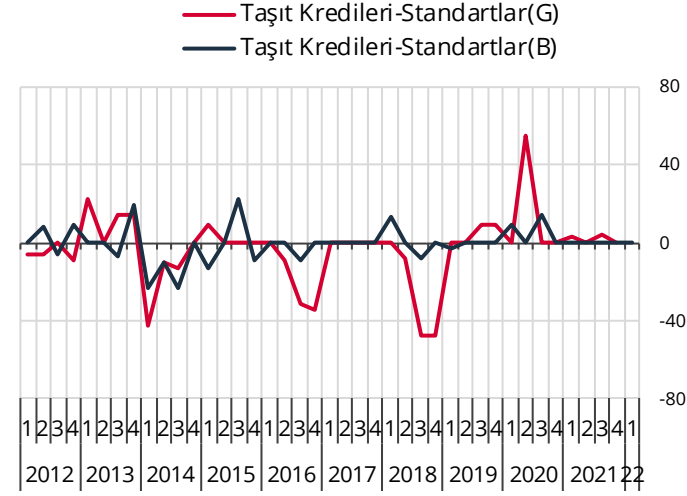
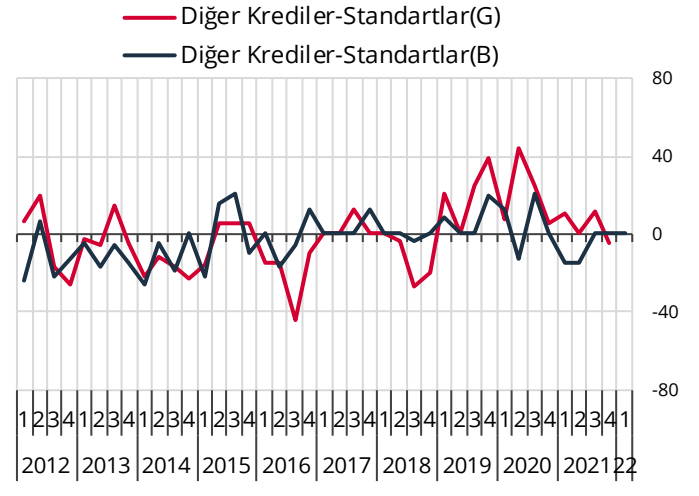

Grafik 2. Konut Kredileri için Standartlarda Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

Diğer bireysel kredilere uygulanan standartların yılın dördüncü çeyreğinde sıkılaştırıldığı görülmektedir. Bu kredi türü için talep edilen teminatlara ilişkin riskler ve tüketicilerin kredi itibarı standartları sıkılaştırıcı yönde etkileyen faktörler olmuştur. 2022 yılının ilk çeyreği için bankaların beklentisi, standartların temelde aynı kalacağı yönündedir (Grafik 4).

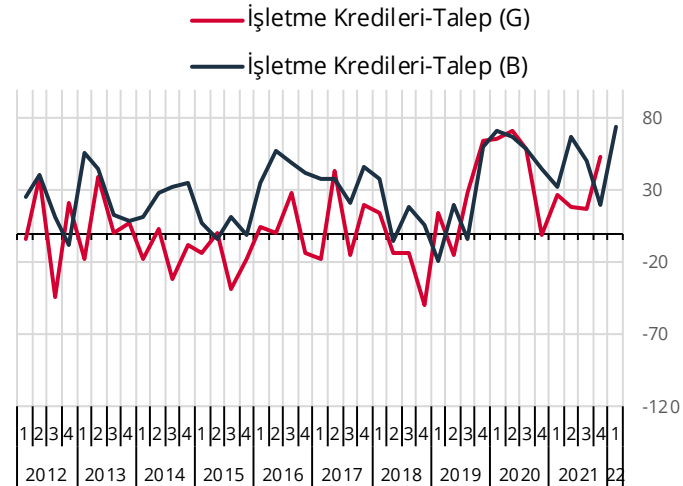
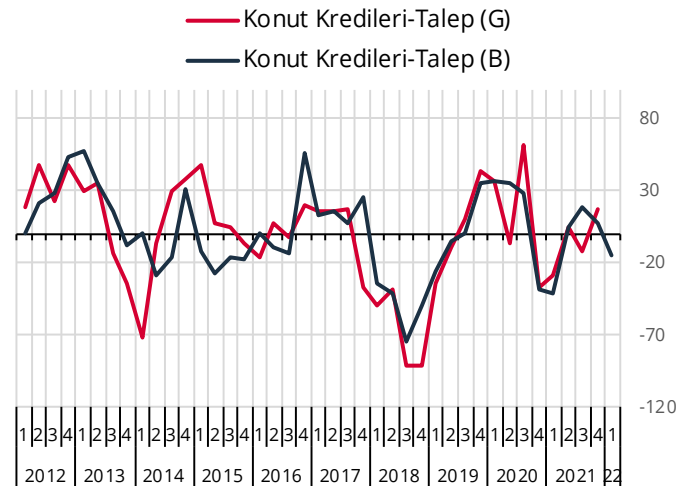
(*) "Gerçekleşme (G)" anılan dönemde standartlarda meydana gelen değişimi, "Beklenti (B)" ise ilgili dönem için bankalar tarafından beklenen değişimi ifade etmektedir. (>0; Gevşetme, <0; Sıkılaştırma)

Grafik 3. Taşıt Kredileri için Standartlarda Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları**Grafik 4. Diğer Bireysel Krediler için Standartlarda Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları**

II. Kredi Talepleri

İşletmelerin banka kredilerine olan talebi incelendiğinde, yılın dördüncü çeyreğinde tüm işletme kredi türleri için talepte artış olduğu görülmektedir. Stok artırımı ve işletme sermayesi ile sabit yatırım talebi en çok artıran faktörler olmuştur. 2022 yılının birinci çeyreği için beklenti, tüm işletme kredi türlerinde talebin artmaya devam edeceği yönündedir (Grafik 5).

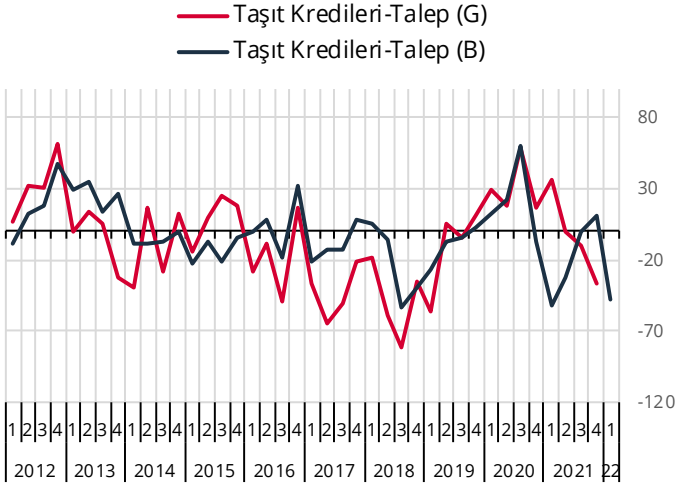
Bireysel kredilerden konut ve diğer bireysel kredi taleplerinde artış olduğu gözlenmektedir. Konut piyasasına ilişkin beklentiler ile tüketici güveni konut kredi talebini artış yönünde etkileyen en önemli faktörler olmuştur. Dayanıklı tüketim mallarına yapılan harcama ile diğer bankalardan sağlanan krediler diğer bireysel kredi talebini artış yönünde etkileyen en önemli faktörler olmuştur. 2022 yılının ilk çeyreği için beklenti, her iki kredi türünde de talebin azalacağı yönündedir (Grafik 6 ve Grafik 8).

Grafik 5. İşletme Kredileri için Kredi Taleplerinde Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları**Grafik 6. Konut Kredileri için Kredi Taleplerinde Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları**

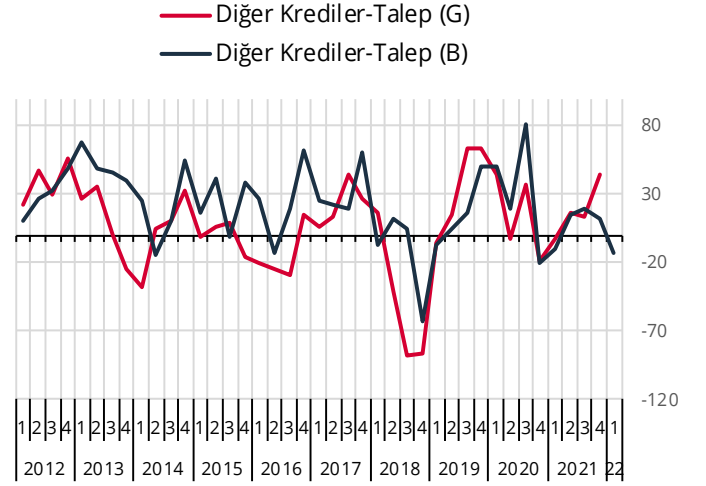
(*) "Gerçekleşme (G)" anılan dönemde kredi taleplerinde meydana gelen değişimi, "Beklenti (B)" ise ilgili dönem için bankalar tarafından beklenen değişimi ifade etmektedir. (>0; Artış, <0; Azalış)

Taşıt kredilerine yönelik talepte önceki dönemde görülen azalış, yılın son çeyreğinde de devam etmiştir. Bu kredi türünde krediler üzerindeki vergi ve benzeri yükler, diğer bankalardan sağlanan krediler, diğer finansman kaynakları ve finansman ihtiyaçları talebi azaltıcı yönde etkileyen faktörler olmuştur. 2022 yılının ilk çeyreği için beklenti talebin azalmaya devam etmesi yönündedir (Grafik 7).

Grafik 7. Taşıt Kredileri için Kredi Taleplerinde Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

Grafik 8. Diğer Bireysel Krediler için Kredi Taleplerinde Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

III. Kredi Koşul ve Kuralları

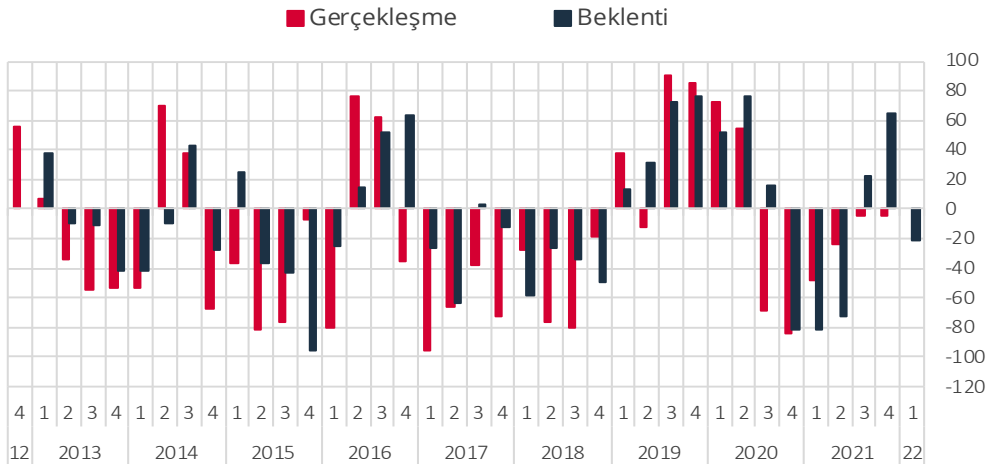
İşletmelere kullandırılan kredilere uygulanan koşul ve kurallara bakıldığında; ortalama krediler ve daha riskli krediler üzerindeki kâr marjının artırıldığı gözlenmektedir. Vade ile kredi ya da kredi limitinin büyüklüğüne ilişkin koşul ve kuralların sıkılaştırıldığı görülmektedir.

Bireysel kredilere uygulanan koşul ve kurallar incelendiğinde, ortalama krediler ve daha riskli krediler üzerindeki kar marjının konut ve diğer bireysel kredilerde azaltıldığı, taşıt kredilerinde ise artırıldığı gözlenmektedir. Tüm bireysel kredi türlerinde vade ve teminat ihtiyacına ilişkin koşul ve kuralların sıkılaştırıldığı görülmektedir.

IV. Fonlama Koşulları

Bankaların fon sağlama imkânlarının gelişimi incelendiğinde; 2021 yılının son çeyreğinde yurt içi ve yurt dışı fonlama koşullarının sıkılaştığı görülmektedir. Yurt dışı fonlama maliyeti ile yurt dışı fonlamaya ilişkin diğer koşul ve kurallar yurt dışı fonlama koşullarını sıkılaştırıcı yönde etkilemiştir. 2022 yılının birinci çeyreği için beklentiler, yurt içi fonlama ve yurt dışı fonlama koşullarında sıkılaştırmanın devam edeceği yönündedir (Grafik 9 ve Grafik 10).

Grafik 9. Yurt İçi Fonlama Koşullarında Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları
(>0; Gevşeme, <0; Sıkılaştırma)

Grafik 10. Yurt Dışı Fonlama Koşullarında Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları
(>0; Gevşeme, <0; Sıkılaştırma)

